

מאורות השבת

פרשת ראה

עורך: הרב סתיו א.

מאור הפרשה | מאור הדרשה | מאור המנורה | מאור הבית | מאור ההלכה

מאור הדרשה

בנים אהובים

"בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְּדוּ וְלֹא תִשְׁמִימוּ קִרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמַת." (דברים יד, א')

אומר רש"י: "לפי שאתם בניו של מקום, ואתם ראויין להיות נאים, ולא גדודים ומקורחים".

אנחנו הבנים של השי"ת, אבל לא סתם בנים, עם ישראל הוא בן יחיד...

כשמרים ואהרון דיברו על משה, אמר להם הקב"ה: "מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה?!"

מה כל כך חמור בלדבר על אח שלהם?

אומר רש"י: "משום שהוא 'עבדי', ועבד מלך- מלך, ואין המלך אוהבו חנם".

הקב"ה לא אוהב אף אחד בחינם, אם הוא אוהב יש לזה סיבה!

אומר הנביא מלאכי: "אהבתי אתכם, אמר ה', ואוהב את יעקב", הקב"ה אוהב את עם ישראל בכל מצב, אפילו כשהוא 'יעקב' בדרגה הפחותה שלו, ולא 'ישראל'...

והרי ידוע שבכל מקום שכתוב 'עם', עם ישראל היה במצב ירוד.

המשך בעמוד 2

מאור הפרשה

הרב אבשלום חدد (חמדת משה נעם השבת)

צדקה ואלול

הצדקה היא בנין העולם, היא הגורם להיקרא בנים. אומרת הגמרא (שבת קנו): "וצדקה תציל ממות". ובכן מה הכח העצום הזה של מצוות הצדקה יותר משאר מצוות?

אומר האור החיים (משפטים): יש אדם שחסר לו אפילו כדי צורכו- הוא עני ויש לזה סיבה, ליסרו על עוונו, ויש אדם שיש לו אוצרות הון ללא צורך- הוא עשיר. הקב"ה מוריד שפע בכמות הנדרשת לכל חי איש כפי חסרונו. והיה כי יחטא האדם ואינו ראוי לקבל פרנסתו בכבוד מאל הכבוד, אותו החלק שמגיע לו, לא נלקח בחזרה, אלא מתקבץ לעשיר, שממש תבוא פרנסת העני בפחיתות וביזוי... אומרת התורה: "אם כסף", אם ראית שיש לך כסף מיותר, אז "תלווה את עמי"! זה לא חלק שלך, זה של העני! "ולא תקפץ את ירך מאחיך האביון", אומר רש"י: "אם לא תתן לו, סופך להיות אחיו של אביון, זה לא עונש... אלא שהמון שקבלת שייך גם לו וכשלא תתן, יקחו ממך כדי לתת לו..."

הגמרא (כתובות 10) **מספרת על בתו של נקדימון** בימי החורבן שאמרה על אביה (לישנא קמא) "מלח ממון חסר" ולישנא בתרא אמרה "מלח ממון חסד". על הפסוק (עקב) "ואת היקום אשר ברגליהם", אומר רש"י: "ממון נקרא יקום, שמעמידו לאדם על רגליו. לפי זה לישנא קמא שאמרה "חסר"; מדברת על אדם שמחסר ממונו ללא פחד מראה שבטחונו בקב"ה גדול, והמקים האמיתי הוא הקב"ה. ולישנא בתרא שאמרה "חסד"; מדברת על אדם שמביא מממונו בתורת חסד חנים, ללא תמורה, יקבל מהקב"ה חסד ומתנת חנים.

יסוד מצות הצדקה, שהאדם מוכיח כי הוא בנו של ה' ורצונו לעשות רצונו. לפיכך ה' גומל חסד

בפרשת ראה ישנן נ"ה מצוות כאשר במרכזם נאמרו מצוות הצדקה והמעשר.

במדרש (שמות) מובא: "ישב עולם לפני אלוקים חסד ואמת מן ינצרוהו" אמר דוד המלך: ריבון העולם, ישווה עולמך- שלא יהיו עניים ועשירים אלא הכל שווים, אמר לו הקב"ה, חסד ואמת מן ינצרוהו?- **העולם נברא במכוון כך שייטיבו עשירים עם עניים.** זהו קיומו של עולם "עולם חסד יבנה".

בגמרא (ב"ב י) שאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא, אם אלוקים אוהב עניים, מפני מה אינו מפרנסם? אמר לו, כדי שניצול בהן מדינה של גיהנום, אמר לו, אדרבה, זו שמחייבכם לגיהנום! **משל למלך בשר ודם שכעס על עבדו** וחבשו בבית האסורים וצוה לא להאכילו ולא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו, כששמע המלך לא כועס עליו? ואתם קרויים עבדים, שנאמר: "כי לי בני ישראל עבדים", אמר לו ר"ע, אמשול לך משל יותר מדויק- למלך בשר ודם שכעס על בנו וחבשו בבית האסורים וצוה לא להאכילו ולא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו, כששמע המלך לא דורון משגר לו? ואנו קרויים בנים, שנאמר "בנים אתם לה' אלקיכם". אומר הפרשת דרכים: גודל מעשה הצדקה גלויה ומפורסמת לעיני כל ישראל שהיא לאות אמת על השם המיוחד "בנים אתם לה' אלוקים". **בא ר' עקיבא איגר ואומר דבר נפלא:** "השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל.. מהו דבר הבליעל? "ורעה עיניך באחיך האביון ולא תתן לו".. ומימלא אתה מסכים לטענתו של טורנוסרופוס שלכלל ישראל יש דין של עבדים, והקטרוג הזה "והיה בך חטא".

המשך בעמוד 4

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת רבי שמריהו יוסף חיים בן רבי יעקב ישראל זללה"ה

מאור המנורה

מנורת המאור פרק קצה

נסיון לעשיר ונסיון לעני

הקב"ה מנסה לעשיר אם יעשה צדקה מממונו, ומנסה לעני אם יעמוד בדוחק ויסבלנו בסבר פנים יפות. ואם העשיר עושה צדקה, מרבה נכסיו. ואם עינו רעה, בא לידי חסרון, הוא או בנו, שגלגל הוא שחוזר בעולם, כמו שדרשו חז"ל (שבת קנא): על פסוק (דברים ט"ו, י) "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוהיך בכל מעשיך ובכל משלח ידך". ואם העני עומד בניסיונו, הקב"ה נותן לו כפליים בעולם הזה. ממי אנו למדין? מאיוב, שנאמר (איוב מ"ב, י) "ויוסף ה' את כל אשר לאיוב למשנה". ואם לאו, נותן לו שכרו מושלם בעולם הבא שכולו טוב. והעשיר, טוב לו לתת צדקה בעודו בידו, כמו שאחז"ל (אבות פ"ג מ"ז), **תן לו משלו, שאתה ושלך שלו**. וגם אמרו שם בגמרא (שבת) תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר, עשה עד שאתה מוצא, ומצוי לך, ועודך בידך. ואף שלמה אמר בחכמתו, (קהלת י"ב, א) "וזכור את בוראיך בימי בחורותיך עד אשר לא יבואו ימי הרעה והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ". ימי הרעה, אלו ימי הזקנה. שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ, אלו ימי המשיח, שאין בהם לא זכות ולא חובה. וחולק בזה על שמואל, דאמר שמואל, אין בין העולם הזה לימות המשיח, אלא שעבוד מלכיות, שנאמר (דברים ט"ו, י"א) "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ". תניא, רבי אלעזר הקפר אומר, לעולם יבקש אדם רחמים על מידה זו. שאם אליו לא בא, בא לבנו. ואם לבנו לא בא, בא לבן בנו. שנאמר (שם, י) "כי בגלל הדבר הזה", ותנא דבי רבי ישמעאל, **גלגל הוא שחוזר בעולם**. ואמר רב יוסף, מוחזק בידינו, תלמיד חכם, לא יהיה עני. והרי רואים אנו שנהיה עני? אני מתכוין שלא יגיע לידי כך שיצטרך לחזר על הפתחים. אמר לה רבי חייה לאשתו, כשיבואו עניי, הקדימי לתת להם פת, כדי שיקדימו אחרים לבניך. אמרה לו, מקלל אתה אותם שיהיו עניי? אמר לה, קרא כתיב, (שם) "כי בגלל הדבר הזה", ותנא דבי רבי ישמעאל, גלגל הוא שחוזר בעולם. תניא, אמר רבן גמליאל

ברבי, מאי דכתיב (שם י"ג, י"ח) "ונתן לך רחמים ורחמך והרבך"? **כל המרחם על הבריות, מרחמין עליו מן השמים. וכל שאינו מרחם על הבריות, אין מרחמים עליו מן השמים.**

אומר המדרש (שמות רבה פל"א ג'), (שמות כ"ב, כ"ד) "אם כסף תלוה את עמי", הדא הוא דכתיב (קהלת ה', י"ב-י"ג) "יש רעה חולה ראיתי תחת השמש, עושר שמור לבעליו לרעתו, ואבד העושר ההוא בענין רע". **אשרי אדם שהוא עומד בניסיונו, שאין לך בריה שאין הקב"ה מנסה אותה. העשיר, מנסה אותו הקב"ה אם תהא ידו פתוחה לעניי. והעני, מנסה אותו הקב"ה אם יוכל לעמוד ביסורין ואינו בועט.** אם עמד בניסיונו, העשיר, ועושה צדקה, הרי אוכל ממנו בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא. ואם עמד העני בניסיונו, הרי הוא נוטל כפליים לעתיד לבוא, שנאמר (תהלים י"ח, כ"ח) "כי אתה, עם עני תושיע". והעשיר שעינו רעה בשל אחרים, הולך הוא וממונו מן העולם, שנאמר (קהלת ה', י"ג) "ואבד העושר ההוא בעניין רע", ואמר (משלי כ"ג, ה) "התעיף עיניך בו ואיננו".

אומר המדרש (ויקרא רבה פל"ד ח'), אמר רבי סימון אמר רבי יהושע בן לוי, **יתר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית.** שכך אמרה רות לנעמי, (רות ב', י"ט) "שם האיש אשר עשיתי עמו היום, בועז". עשה עמי, אין כתיב כאן, אלא עשיתי עמו. אמר רבי אבין, **העני הזה עומד על פתחך, והקב"ה עומד על ימינו**, שנאמר (תהלים ק"ט, ל"א) "כי יעמוד לימין אביון". אם אתה נותן לו, דע שאני עומד לימין אביון, ועתיד אני לשלם שכרך! ואם לא תתן לו, דע שאני עומד על ימינו, ועתיד ליפרע מאותו האיש! דכתיב (שם) "להושיע משופטי נפשו". (דברים ט"ו, י) "נתון תיתן לו", אמר רב נחמן, (שם) כי בגלל הדבר הזה, עלמא הזה דומה לגלגל אינטליא (שם כלי), מתרוקן ומתמלא, מתמלא ומתרוקן. אמר רבי אבהו בשם רבי אלעזר, צריכין אנו להחזיק טובה לרמאין שבהן, שמכיון שאחד מהן תובע מיד אדם ומחזירו ריקן, מיד הוא נענט, שנאמר (שם, ט) "וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא", וכתיב (יחזקאל י"ח, ד) "הנפש החוטאת היא תמות". **והנותן כפי כוחו, כן ירבה וכן יפרוץ.**

מאור הדרשה המשך מעמוד 1

"ויחל העם לזנות" ... "ויקהל העם על אהרון" ... ובכל זאת אומר בלעם הרשע שהקב"ה "אף חובב עמים", הוא אוהב את בנו ישראל אפילו במצב שהם 'עמים'.

"זרע מרעים בנים משחיתים", אפילו כשאנחנו רעים ומושחתים, הקב"ה קורא לנו בנים!

זו פרשה מפורשת בתורה: "מלחמה לה' בעמלק מדור דור". מדוע הקב"ה רוצה להלחם עם העמלקים בכל הדורות? מה הוא כבר עשה העמלק הזה? "ויזנב בך כל הנחשלים אחריו", משום שהוא היה מזנב בנחשלים...

אומר רש"י: "מחמת חטאם, שהיה הענן פולטן". העמלקים הרגו את כל בעלי העברות של עם ישראל, כל אלו שהרגיו את הקב"ה במדבר והענן פלט אותם החוצה, כל אלו שעבדו עבודה זרה להכעיס, את כל אלו הרג עמלק...

נו, אני הייתי אומר 'ברוך שפטרנו!' אבל הקב"ה על זה החליט לעשות מלחמה עם עמלק בכל הדורות!!!

יהודי צריך לדעת, גם כשהוא הכי רחוק שבעולם, הוא עדיין בן של ה'. המלך אוהב אותו, ואין המלך אוהבו חנינם!

פעם אחת הגיע רבי שמואל מונקיס לבקר את רבו, בעל התניא.

רבי שמואל היה תלמיד מיוחד- תורה וגדולה במקום אחד!

כשהוא הגיע לביתו, הוא ראה תור ארוך של יהודים פשוטים, עמך בית ישראל, שמחכים להיכנס אל הקודש פנימה, לקבל עצה ותושיה, ברכה וישועה. אחרי שלוש שעות הכניסו אותו פנימה.

כשהוא סוף סוף זכה להיכנס, אמר רבי שמואל: "למה הרב מבזבז את זמנו על יהודים כה פשוטים, לא חבל על הזמן של הרב?!"

אמר לו הרב, בידעו שהוא סוחר יהלומים גדול: "רבי שמואל, תראה לי את הסחורה שלך, אילו יהלומים יש לך?!"

רבי שמואל הוציא את היהלומים, ובעל התניא התבונן ושאל אותו מה ההבדל בין היהלום הזה למשנהו.

אמר לו רבי שמואל: "הרב, זה יהלום ששוה חמשת אלפים רובל, זה יהלום ששוה מאתים אלף רובל, וזה יהלום ששוה חמש מאות אלף רובל!"

אמר לו בעל התניא: "אני לא רואה את ההבדל ביניהם, מאיזו סיבה המחירים כה מופלגים?!"

אמר לו רבי שמואל: "רבה, לכל יהלום יש קראט אחר, ובשביל להבחין בהבדלים ולקבוע מחירים, צריך להבין ביהלומים..."

<<<

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת
שלום בן אפרים

לעילוי נשמת
שמעון בן דוד

לעילוי נשמת
ניסים בן פנחס

לעילוי נשמת
אורית בת ניסים עמרם

לעילוי נשמת
משה בן חסן יעקב

לעילוי נשמת
יהונתן בן משה

מאור
הנשמה

מאור הבית

תאהבי את הגר

וואו כמה מפעימה חכמתם של גדולי הדור והגישה שלהם בחינוך ואהבת ישראל.

גם אותי השם זיכה במצוה של אהבת הגר.. האמת שבהתחלה כלל לא ידעתי שמדובר בגרת צדק.. הגיעה לעבוד איתי אישה צדקנית מיוחדת במינה, עם יראת השם ענקית. וכדרכי בעבודת השם נתתי מעצמי כל מה שיכולתי בגשמי וברוחני ורק לאחר כמה ימים נודע לי שהיא גרה.

יש להזהר באהבת ישראל ועוד יותר באהבת הגר, שהגרים מרגישים נחותים, יוצאי דופן ולא שייכים, זהו מצב רגיש במיוחד, הם בודדים כי עזבו משפחה, חברים, את הסביבה הטבעית שלהם, השאירו חיים שלמים מאחור ולכן יש להיות זהירים, שאין לך קשה יותר מהבדידות! שנאמר 'לא טוב היות האדם לבדו.. ובכלל לא צריך להיות גר בשביל להרגיש מהי בדידות כי לכל אחד בחיים יש רגעי בדידות, הרגע הזה שהוא לבד וכל כך היה רוצה מישהו שם בשבילו. ממילא העניין נהיה יותר רגיש. ומכאן אפשר ללמוד לכל עניין רגיש אחר, אם זה ילד שפחות מקובל בחברה, או אפילו כל עובד חדש שהגיע וכד'

כדאי לדבר על מצוה זו בבית עם בעלך וילדייך שיזכו אף הם להיזהר במצווה זו, הן עם הגר והן עם כל אדם שמרגיש זר במקום חדש...

כותבת לך באהבה רבה!

”וְשִׂמְחַתְּ בַּחֲגֵף אֶתְּהָ וּבְנֵךְ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ וְהַלְוִי וְהַגֵּר וְהַיְתוּם וְהָאֱלֻמָּנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ.” (דברים טז, יד)

מעשה היה במשפחה של גרי צדק, שעלו ארצה מאמריקה מאחר ובתם סבלה רבות בבית הספר מהצקות חוזרות ונשנות בשל מוצאה. גם כאשר עלו לישראל התגלה סוד מוצאם ושוב חזר המעשה על עצמו בבית הספר, בין החברות החלו לועגים לילדה, אשר יום אחד הודיעה נחרצות כי לא תשוב עוד לפקוד את בית הספר.

בשלב מסוים הציעו להורים חסרי האונים כי יפנו עם בתם אל הרב שך. אולי יוכל לדבר על ליבה ולשדל אותה כי תשנה את החלטתה. ההצעה התקבלה על דעתם של ההורים, ולאחר שהתקבלה הסכמתו של הרב שך, הגיעו עם בתם אל ביתו.

כאשר נכנסה הילדה אל חדרו של רבינו, כולה נרגשת ונרעשת, פנה אליה ברוך ואמר לה: "בתי, היודעת את מי אני?" "כן" השיבה הילדה קצרות. "הרב שך!". השיב גדול הדור: "נכון אמרת. אבל אני רוצה לספר לך משהו. דעי, כי גם אני גר!"

"אתם גרים!?" "השתוממה הילדה, אולם הרב שך הנהן בראשו, מיהר לשלוף מן הארון חומש, והציג בפני הילדה את הפסוק (דברים י', י"ט): "ואהבתם את הגר, כי גרים הייתם בארץ מצרים". "רואה את?" הטעים הרב שך, כל היהודים קרויים גרים ואני בכללם!". הדברים הפשוטים פעלו את פעולתם הברוכה, והילדה ניאותה לשוב אל ספסל הלימודים.

אמר לו בעל התניא: "רבי שמואל, אתה מבין ביהלומים, ואילו אני מבין ביהודים... לכן אני הוא זה שיכול לקבוע מה המחיר של יהודי, ואני אומר לך- אין כזה דבר יהודי פשוט!"

מדוע אין דבר כזה יהודי פשוט?! האם אנחנו כל כך שונים מהגויים?!

למה ה' כל כך אוהב אותנו גם כשאנחנו רעים ומושחתים, בזכות מה?!

מה כבר עשינו?!

מספר המדרש שבזמן החורבן פילוסוף אחד הגיש לילד ירושלמי שתי גבינות ושאל אותו, האם הוא יוכל להבחין איזו גבינה באה מעז שחורה ואיזו גבינה באה מעז לבנה?

מה פשר השאלה? וכי משהו יוכל להבחין בדבר? אלא הוא התכוון לשאול אותו מדוע היהודים מתייחסים אחר אבותיהם, למה הם קוראים לעצמם בנים של ה'...?

מה שהיה היה, ההיסטוריה כבר לא רלוונטית. כרגע היהודים הם במצב נחות, הם נרצחים בהמוניהם, והם נראים בדיוק כמו שאר הגויים. אם כן, מה אכפת לי אם הגבינה באה מעז שחורה או לבנה, איזו משמעות יש לייחוס שלכם?!

הילד אחז שתי ביצים בידו ושאל את הפילוסוף האם יוכל להבחין איזו ביצה באה מתרנגולת לבנה, ואיזו באה מתרנגולת שחורה?

כמובן הפילוסוף ענה שלא. אמר לו הילד: "עכשיו אתה לא רואה, אבל אם תרנגולת תדגור על הביצים ויצאו מהן אפרוחים, אתה תדע בברור איזו באה מתרנגולת שחורה ואיזו מלבנה".

נכון שעכשיו עם ישראל נרדף, נרצח ונמצא בשפל המדרגה...

אבל יבוא יום והאם תדגור על הביצים, יבוא יום ויצאו אפרוחים.

לכן אנחנו מתייחסים אחרי אבותינו, כי האפרוח תמיד דומה לאבותיו. הסיבה שה' כל כך אוהב אותנו היא כי יבוא יום שהוא יסתכל עלינו ויאמר: "אתם מוכרים לי מאיזשהו מקום..."

אומרת הגמרא: "ישראל, אף על פי שחטא- ישראל הוא!"

אפשר לראות בכותל יהודים רחוקים... שיער ארוך, קעקועים, בגדים משוגעים... ובכל זאת הם מגיעים כדי להניח תפילין ומתפללים בדבקות!...

ה' הוא אבינו מלכנו, אבא תמיד אוהב, והמלך לא אוהב בחינם...

(אוצר הדרשות)

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

מאור הפרשה המשך מעמוד 1

הזוה"ק: בשעת הדין, רחמי הקב"ה על כלל ישראל כולו כאחד. אומר הר' דסלר דבר נורא: השונמית לא רצתה בתפילתו של הנביא להצילה מיום הדין ר"ה, שהעדיפה את דין הכלל מתפילת הנביא, כי עיקר הרחמים הם במדרגת בנים, וכנסת ישראל קרויה בנים, ובר"ה ויה"כ שאז צריך את עיקר הרחמים, יש חשיבות להיות מאוחדים, כי מדרגת בנים מתייחסת לכלל.

חודש אלול הוא ההכנה לר"ה "היום הרת עולם" חידוש הבריאה. אומר המדרש (בראשית), בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם בדין, כיון שראה שאין העולם מתקיים בדין, שיתף עמה את מידת הרחמים.. **אמר רבא, ראויה הצדקה, שמהפכת מדת הדין למדת הרחמים.** ואומר המדרש (שמות), שאל משה רבינו את הקב"ה "ואמרו לי מה שמו, מה אומר אליהם" אמר לו הקב"ה "אהיה אשר אהיה", **אם פותחים ידיהם לעשות צדקה, אף אני אפתח להם את ידי.** לכאורה מה התשובה הזו? אלא ששאלת משה הייתה האם הגאולה תהיה בשם דין או בשם רחמים? אמר לו הקב"ה זה לא משנה, אני אהיה אשר אהיה, גם אם אבוא בשם דין, **אם יעשו צדקה, הם יהפכו את הדין לרחמים.** אומר רבינו בחיי: שהעני, מידת הדין מתוחה עליו, והעשיר המבורך בעושר, הוא במידת הרחמים, והשיתוף ביניהם הוא שיתוף הרחמים בדין, שהוא קיום העולם.

הגמרא (ברכות יח) **מספרת: מעשה בחסיד** שנתן דינר לעני בשנת בצורת והקניטתו אישתו והלך ולן בביתה"ק.. אומר הרב מתיתיהו סלומון, אלה היו שנות בצורת, שמידת הדין מתוחה, וכדי להפך את הדין היה צריך מישהו שיפעל ברחמים גדולים ובצער, ומעשה הצדקה בכוחו להפך דין לרחמים, וזו פסגת העבודה באלול.

אומר התנחומא (משפטים), "מלווה ה' חונן דל וגמולו ישלם לו", אמר הקב"ה, נפשו של עני מפרכסת לצאת מן הרעב ובאת והחיייתה אותו, חייך שאני מחזיר לך נפש תחת נפש. **גדולה צדקה, שכוחה להציל ממוות כי כלול בה אהבת ה' בממונו והתדבקות בדרכיו.** **שנזכה להתקן כראוי בחודש אלול, אכ"ר! שבת שלום.**

לנותן הצדקה ומצילו מן המיתה ומדינה של גיהנם. אומרת הגמרא (גיטין ז): אמר מר זוטרא, אפילו עני המתפרנס מן הצדקה, יתן צדקה, **שתכלית הצדקה היא ביטוי לאמונה בקב"ה, הכל שייך לה' יתברך.**

רבינו אברהם בן הרמב"ם אומר: הנותן צדקה לאחרים היא המדרגה הגבוהה של מידת הביטחון.

פרשת ראה (ראה אלול הגיע) יוצאת בסמוך לחודש אלול, חודש ההכנה לימי הדין. אחד מרמזי החודש הוא הפסוק "איש לרעהו ומתנות לאביונים" המרמזים על הצורך להזדרז במצות הצדקה בחודש (אלול) שלפני יום הדין, משום שסגולת מצות הצדקה היא הצלה מהדין. כותב הרמב"ם (תשובה פ"ב): מדרכי התשובה להיות השב **צועק תמיד לפני ה' בבכי ובתחנונים ועושה צדקה כפי כוחו.** אם כן, אדם שחוזר בתשובה צריך לעשות שני דברים: לצעוק ולתת צדקה. **מה הקשר בין התשובה על חטאים שונים למצוות הצדקה?**

פסגת ענין ר"ה הוא מלכויות "שתמליכוני עליכם", ועיקר העבודה שיהיו הרבים מצורפים זה לזה כאחד, ליצור מצב של עם "כי אין מלך בלא עם" והפשטות של האחדות היא השלימות בין אדם לחבירו. ההתקשרות בין אדם לחברו היא גדר "תמליכוני עליכם" וזוהי עבודת האלול, יצירת העם באחדות.

תפילה, תשובה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה, **קול, צום וממון,** אומרת המשנה באבות, על שלושה דברים העולם עומד על התורה, ועל העבודה ועל גמילות חסדים. ושלושתם הם יסודות שירשנו מהאבות תורה-יעקב עבודה-יצחק וחסד-אברהם. למעשה אפשר לשייך אותם לשלושת העבודות של אלול, קול- הוא קולה של התפילה והתורה-יעקב, צום- הוא התשובה, המסירות נפש, עבודת ההקרבה-יצחק, וממון- הוא הצדקה, החסד של אברהם, הקב"ה אומר לאברהם "בך יברכו תחילה" כי לפני הכל יסוד הבניין הוא בין אדם לחברו, **כי אין שלימות לתשובה "עד שירצה את חברו".** שאז מגיעים להתקשרות ואחדות ובנין העם בדרגת "בנים אתם".

כאשר רצה אלישע להכיר טובה לשונמית, שאל אותה "מה לעשות לך, היש לך דבר אל המלך" ענתה לו "בתוך עמי אנוכי יושבת" אומר

מאור ההלכה

מתוך 'קיצור הלכות ומנהגים - הלכות שבת' המצורף לספר שתילי זיתים הלכות שבת

רסד

דיני הפתילה והשמן

א בזמנינו יש נרות המאירים אור צלול ויפה, אף יותר משמן זית. והרוצה להדליק בהם, רשאי ללא שום פקפוק. ויש מדקדקין להדליק דוקא בשמן זית, ותע"ב. ובפרט שע"פ הסוד צריך שיהיו שני נרות משמן זית [א]: **ב מותר להדליק בנרות ריחנים, אבל לא בשמן ריחני שיש לחוש שמא יסתפק ממנו (ס"ל ס"ג ד"ה ולא):**

[א] הנה השו"ע סימן רסד ס"ו, כתב שמצוה מן המובחר לקחת שמן זית. ופשטות כוונתו מפני שהוא דולק יפה. וכתב המשנ"ב סק"ג שנרות שלנו הנקרא סטרין, דולקים יפה מכל השמנים, עיי"ש. ודוחק לומר שכוונת המשנ"ב רק משאר שמנים ולא משמן זית. ומה שכתב בספר חסידים (מרגליות) סימן רעב, דמעשה באחד שהאריך ימיו ולא מצאו לו שום זכות אלא שלא היה מדליק בחלב בערב שבת

אלא בשמן זית, עיי"ש. ברור שכוונתו שהוא יותר יפה מחלב, ולכן זוהי הזכות, אבל העיקר הוא שידלק יפה. ואם אנו רואים אור הדולק יפה הוא המשובח ביותר. ובתימן הדליקו בשמן חרדל או שומשומין, שגם הוא דולק יפה כמו שמן זית. ועכ"פ בסידורי האר"י כתוב שיש סוד להדליק בשמן זית:

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

